

Domácí vzdělávání v USA

Podle dat amerického NCES (Národní centrum pro statistiky ve vzdělávání) se počet dětí, které v USA nejsou vzdělávány v rámci řádných škol, zvýšil mezi lety 1999 a 2007 o 74 %. Stále jde sice o necelá tři procenta dětí, ale pokud by současný boom pokračoval stejným tempem i nadále, znamenalo by to, že by se poslední klasická škola zavřela do padesáti let, protože by všechny děti byly doma. Co za tímto trendem stojí?

Zatímco v roce 1999 bylo doma vzděláváno asi 850 000 dětí, v roce 2007 už to bylo podle oficiálních statistik 1,5 milionu. Podle některých odhadů je skutečné číslo možná ještě o další milion vyšší – sběr dat na federální úrovni je totiž poměrně obtížný, každý stát má tuto oblast jinak právně ošetřenou a ne všude existují úplné údaje.

Ze statistik NCES vyplývá, že i přes velký nárůst počtu rodičů, kteří se rozhodnou své děti vzdělávat sami, zůstává jejich profil víceméně stejný – stále jde především o bělochy ze středních příjmových skupin, se středním až vyšším vzděláním, nejčastěji žijící na venkově. Většina z nich přitom pro své rozhodnutí uvádí především náboženské a morální důvody (83,3 % rodičů je považuje za důležitou a 35,8 % dokonce za hlavní příčinu svého rozhodnutí), strach z nevhodného prostředí ve školách (87,6 %, resp. 20,5 %) nebo nespokojenost s obsahem učiva v oficiálních osnovách (72,7 %, resp. 17,1 %).

Zdá se tedy, že stále převládají nábožensky založené konzervativní rodiny, které měly stejnou motivaci neposílat své děti do kamenných škol již dříve. To, co jim umožnilo nyní domácí vzdělávání skutečně realizovat, je pravděpodobně internet, na kterém je možné získat celou řadu instrukcí a rad, od právních až po didaktické, včetně kompletních učebnic. Navíc vzniká čím dál tím víc neziskových i komerčních společností, které materiály pro domácí vzdělávání samy nabízejí a vyvíjejí. Pro spoustu dětí už tak být vzděláván doma neznamená sedět s matkou nad učebnicí matematiky, ale spíše absolvovat dálkový on-line kurz s profesionálním tutorem.

Na druhou stranu roste i skupina rodičů, kteří jsou zastánci alternativních vzdělávacích přístupů a svým dětem chtějí především poskytnout kvalitnější vzdělání, než jim může nabídnout místní spádová škola. Kromě již zmíněných internetových kurzů a poraden se rozvíjejí i např. modely neformálních

komunitních škol nebo praxe soukromých učitelů. Navíc se domácí vzdělávání rozšiřuje i u jiných etnických a sociálních skupin – např.

u hispánského obyvatelstva, ale hlavně u kategorie „ostatní“, tedy pravděpodobně převážně Asiatů. Pro ty je potom důležité, že v klasických školách není dostatečně vyučována jejich historie a jejich úhel pohledu na svět. Domácí vzdělávání tak může být reakcí na silný americký etnocentrismus ve školství.

Je tedy otázkou, jak se bude současný trend dále vyvíjet. Na jednu stranu internet i různé netradiční přístupy ke vzdělávání mohou představovat zajímavou alternativu k řádné škole i pro nové sociální skupiny. Na druhou stranu se zatím nezdá, že by byl zájem o tyto modely příliš velký mimo klasické zastánce domácího vzdělávání, tedy bílé nábožensky založené rodiny. Ještě chvíli se tedy kamenné školy zavírat nemusejí. Co ale přinese budoucnost je ve hvězdách.

V České republice je domácí vzdělávání ošetřeno v §41 školského zákona. Zdůvodněnou žádost musí schválit ředitel příslušné školy a na konci každého pololetí musí proběhnout přezkoušení. Podle statistik z roku 2010 je v ČR takto vzděláváno pouze 481 dětí, což představuje asi jedno promile všech žáků na prvních stupních základních škol, kam tyto děti až na výjimky spadají.

Originální statistiky si můžete prohlédnout na:

<http://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=91>

http://nces.ed.gov/programs/digest/d10/tables/dt10_041.asp

<http://nces.ed.gov/programs/coe/tables/table-hsc-2.asp>

Údaje pro ČR:

<http://www.uiv.cz/soubor/4554> list C 1.20, „Individuální vzdělávání (školní docházka podle §41)